

GẶP KHÓ TRONG CÔNG TÁC KIỂM DỊCH VẬN CHUYỂN ĐỘNG VẬT, SẢN PHẨM ĐỘNG VẬT SAU HƠN MỘT NĂM TRIỂN KHAI LUẬT THÚ Y

*Nguyễn Ngọc Sơn
Chi cục Thú y Hà Nội*

Hà Nội hiện có tổng đàn gia súc, gia cầm đứng trong top đầu cả nước với tổng đàn trâu bò 170 ngàn con, trong đó bò sữa khoảng 15 ngàn con; đàn lợn trên 2 triệu con; đàn gia cầm 26 triệu con; đàn cho mèo 412 ngàn con. Định hướng chăn nuôi của Thành phố là tập trung phát triển con giống để cung cấp cho các tỉnh, thành phố, ngược lại sẽ nhập gia súc, gia cầm thương phẩm để tạo điều kiện cho các cơ sở chăn nuôi phát triển. Phương thức chăn nuôi tập trung phát triển chăn nuôi theo vùng, xã trọng điểm, chăn nuôi quy mô lớn ngoài khu dân cư và chăn nuôi theo hướng an toàn sinh học để đảm bảo an toàn thực phẩm cho người tiêu dùng.

Với dân số khoảng trên 10 triệu dân sinh sống, lao động và học tập trên địa bàn Thành phố, nhu cầu sử dụng thịt gia súc, gia cầm của Thành phố năm 2017 ước khoảng 324 ngàn tấn, khoảng 900 tấn/ngày. Lượng thịt gia súc, gia cầm hàng ngày được cung cấp từ các cơ sở giết mổ được kiểm soát trên địa bàn Thành phố khoảng 392 tấn/ngày, nguồn thịt nhập khẩu có kiểm soát khoảng 100 tấn/ngày. Như vậy lượng thịt tiêu thụ trên địa bàn Thành phố được kiểm soát khoảng 492 tấn/ngày, đáp ứng 55% nhu cầu tiêu thụ, tăng 8% so với năm 2016.

Thực hiện chức năng quản lý Nhà nước về công tác thú y, những năm qua ngành Thú y Hà Nội đã thực hiện tốt Pháp lệnh Thú y, đặc biệt thực hiện tốt công tác kiểm dịch vận chuyển động vật và sản phẩm động vật để quản lý chặt chẽ và tạo điều kiện để chăn nuôi phát triển. Tuy nhiên từ tháng 7/2016 Luật Thú y có hiệu lực, các hoạt động liên quan đến công tác thú y, từ phòng chống dịch bệnh đến kiểm dịch kiểm soát giết mổ động vật và sản phẩm động vật được điều chỉnh theo luật. Một số điều khoản đã được thay đổi so với Pháp lệnh Thú y (năm 2004), theo đó quy định chỉ thực hiện kiểm dịch đối với

động vật, sản phẩm động vật xuất tỉnh; đối với trứng thương phẩm cũng không cần kiểm dịch; đồng thời bỏ quy định kiểm dịch “theo số lượng, khối lượng”. Sau hơn một năm triển khai thực hiện, quy định này đang gây ra nhiều khó khăn cho cơ quan thú y trong công tác kiểm dịch, kiểm tra vệ sinh thú y và quản lý an toàn thực phẩm, cũng như phòng chống dịch bệnh trên địa bàn Thành phố.

Theo Luật thú y, việc kiểm dịch được quản lý theo mỗi nguy cơ về dịch bệnh động vật như động vật, sản phẩm động vật xuất phát từ cơ sở an toàn dịch bệnh hoặc tham gia chương trình giám sát dịch bệnh hoặc được phòng bệnh bằng vắc xin và còn thời gian miễn dịch bảo hộ hoặc sản phẩm động vật xuất phát từ cơ sở sơ chế, chế biến được định kỳ kiểm tra vệ sinh thú y, nếu thực hiện đăng ký kiểm dịch thì trong thời hạn 1 ngày làm việc, kể từ ngày nhận được đăng ký kiểm dịch, cơ quan thú y sẽ cấp giấy chứng nhận kiểm dịch để lưu thông trong nước.

Việc bỏ kiểm dịch nội tỉnh đã gây rất nhiều khó khăn, bất cập trong công tác kiểm tra, kiểm soát tại các cơ sở giết mổ, sơ chế, bảo quản, kinh doanh, vận chuyển động vật, sản phẩm động vật, bởi toàn thành phố hiện có 1.070 cơ sở giết mổ, nhưng chỉ có số ít (116 cơ sở) cơ sở giết mổ công nghiệp, bán công nghiệp, tập trung thủ công đủ điều kiện vệ sinh thú y, vệ sinh ATTP. Số còn lại là cơ sở giết mổ nhỏ lẻ, phân tán trong khu dân cư, gây khó khăn trong việc xác định nguồn gốc để thực hiện công tác kiểm dịch, kiểm soát giết mổ. Mặt khác, việc bãi bỏ kiểm dịch nội tỉnh khiến cho một số lượng lớn sản phẩm động vật có nguy cơ chưa được kiểm dịch khi về đến các chợ bán lẻ cho người dân. Tình trạng bán thịt gia súc, gia cầm ngoài khu vực chợ hoặc trong khu dân cư là khá nhiều, ý thức chấp hành các quy định của người sản

xuất, kinh doanh chưa cao, thậm chí còn có thủ đoạn buôn bán gian lận ngày càng tinh vi khiến cho công tác quản lý càng khó khăn. Cụ thể như các cơ sở sản xuất, hộ kinh doanh nhỏ lẻ được vận chuyển, kinh doanh không bao gói và nhãn hàng hóa, khi phát hiện lô hàng động vật hay sản phẩm động vật vận chuyển không có giấy chứng nhận kiểm dịch nhưng chủ hàng khai báo nguồn gốc trong tỉnh, thú y không có cơ sở kiểm tra do không thể phân biệt được sản phẩm đó trong hay ngoài thành phố. Nếu sản phẩm động vật giết mổ trái phép, việc kiểm soát nguồn gốc là vô cùng khó khăn. Trường hợp khi dịch bệnh bùng phát sẽ rất khó cho việc kiểm soát, những cơ sở chăn nuôi an toàn dịch bệnh bị ảnh hưởng trực tiếp.

Về kiểm soát trứng gia cầm, một khó khăn bất cập là theo quy định tại Thông tư 25/2016/TT-BNNPTNT ngày 30/6/2016 của Bộ Nông nghiệp và PTNT quy định miễn kiểm dịch trứng gia cầm tươi và chế biến (như trứng bắc thảo, trứng muối, trứng lộn, trứng ăn liền...). Điều này đồng nghĩa tất cả các loại trứng đều bị đánh đồng và nguy cơ bùng phát dịch cúm gia cầm là rất lớn; khiến người tiêu dùng hoang mang khi không biết dựa vào đâu để phân biệt trứng sạch, trứng không an toàn, trứng có nguồn gốc xuất xứ, tạo điều kiện cho trứng trôi nổi có cơ hội tràn lan trên thị trường. Trong khi đó việc lây lan dịch bệnh truyền nhiễm (cúm, Gumboro, Newcastle ...) trên đàn gia cầm thông qua việc vận chuyển trứng cũng rất dễ xảy ra. Nguy hiểm hơn, hiện tại một số dịch bệnh trên đàn gia cầm (như dịch cúm A/H7N9), khả năng lây nhiễm sang người là rất cao, việc tiếp xúc với trứng gia cầm cũng có thể là nguyên nhân gây bệnh cho người tiêu dùng.

Những sản phẩm có nguồn gốc từ động vật tại các nhà hàng, khách sạn, siêu thị và các chợ có kinh doanh buôn bán và tiêu thụ sản phẩm có nguồn gốc từ động vật trước đây đều đã được cơ quan thú y kiểm tra, kiểm soát về số lượng, nguồn gốc cũng như chất lượng sản phẩm đáp ứng nhu cầu vệ sinh thú y, an toàn thực phẩm. Tuy nhiên, việc phân công trách nhiệm quản lý

về an toàn thực phẩm trên địa bàn thành phố (theo Quyết định số 16/2016/QĐ-UBND ngày 09/5/2016 của UBND Tp. Hà Nội) hiện cũng có những khó khăn cho việc kiểm tra vệ sinh thú y tại những cơ sở nêu trên. Việc cấp giấy chứng nhận an toàn thực phẩm cho các cơ sở, hộ kinh doanh giết mổ, sơ chế nhỏ lẻ (theo Quyết định số 2582/QĐ-UBND ngày 05/6/2015 của UBND Tp. Hà Nội) hiện giao cho cấp huyện quản lý, tuy nhiên việc kiểm tra, kiểm soát của các huyện cũng còn nhiều hạn chế, bất cập, nhất là việc quản lý hoạt động giết mổ, việc cấp giấy chứng nhận ATTP cho các cơ sở giết mổ, sơ chế chế biến. Điều này cũng đã dẫn đến việc kiểm soát của các cơ quan Thú y gặp nhiều khó khăn để đảm bảo nâng cao số lượng, tỷ lệ kiểm soát động vật và sản phẩm động vật lưu thông trên thị trường.

Có thể thấy, sau hơn một năm triển khai thực hiện, Luật Thú y đã tạo được hành lang pháp lý cao nhất, cơ bản, đầy đủ nhằm nâng cao công tác phòng chống dịch bệnh, kiểm soát giết mổ, đảm bảo vệ sinh thú y, an toàn thực phẩm. Song trên thực tế với những vướng mắc trên thì việc bãi bỏ quy định kiểm dịch nội tỉnh sẽ rất phù hợp khi trình độ chăn nuôi phát triển, khép kín từ khâu chăn nuôi, giết mổ đến sơ chế, chế biến, tiêu thụ như ở các nước phát triển (theo mô hình chuỗi liên kết). Các doanh nghiệp sản xuất khép kín, đăng ký mã vùng, mã vạch để truy xuất nguồn gốc, chịu trách nhiệm sản phẩm, trình độ quản lý các tỉnh, thành được nâng lên đồng bộ, mới đảm bảo được vệ sinh thú y, an toàn thực phẩm. Với chăn nuôi nhỏ lẻ còn chiếm tỷ lệ khá cao (gần 70%) như hiện nay thì việc bãi bỏ kiểm dịch nội tỉnh là một khó khăn trong công tác quản lý dịch bệnh tại các cơ sở.

Về định hướng và các giải pháp trong thời gian tới, để khắc phục những khó khăn, bất cập về công tác kiểm dịch nêu trên, ngành Thú y Hà Nội đang tập trung tham mưu các cấp chính quyền tăng cường kiểm tra, kiểm soát và xử phạt các cơ sở chăn nuôi, giết mổ, sơ chế động vật, sản phẩm động vật vi phạm các quy định về kiểm dịch vận chuyển, các điều kiện về vệ

sinh thú y, an toàn thực phẩm. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, vận động nhân dân chấp hành nghiêm các quy định pháp luật, hướng dẫn người dân lựa chọn thực phẩm an toàn cũng cần được quan tâm thực hiện tốt hơn để người dân biết và tự giác thực hiện. Mặt khác, đẩy nhanh tiến độ thực hiện quy hoạch tổng thể phát triển chăn nuôi, đồng thời gắn với quy hoạch giết mổ, chế biến gia súc, gia cầm trên địa bàn thành phố theo mô hình chuỗi liên kết sản phẩm. Hướng dẫn các doanh nghiệp xây dựng chuỗi liên kết từ chăn nuôi, giết mổ đến chế biến tiêu thụ sản phẩm để tạo quy trình sản xuất khép kín. Đăng ký mã vùng, mã vạch để truy xuất nguồn gốc, chịu trách nhiệm về sản phẩm, cũng như nâng cao trình độ quản lý cần được nâng lên đồng bộ mới đảm bảo được vệ sinh thú y, an toàn thực phẩm.

Tăng cường công tác kiểm dịch, soát giết mổ, kiểm tra vệ sinh thú y, năng lực hoạt động và phát huy vai trò của các chốt kiểm dịch động vật liên ngành của thành phố và đội kiểm dịch lưu động để kiểm soát chặt chẽ việc vận chuyển động vật, sản phẩm động vật ra/vào thành phố. Các quận, huyện, thị xã tăng cường công tác thông tin, tuyên truyền, tập huấn đối với các tổ chức, cá nhân về quy định của Nhà nước trong giết mổ, vận chuyển, kinh doanh động vật, sản phẩm động vật để người dân biết và tự giác thực

hiện theo đúng các quy định của Luật Thú y và Luật an toàn thực phẩm. Thực hiện tốt việc rà soát, thống kê các cơ sở giết mổ, kinh doanh động vật, sản phẩm động vật trên địa bàn; nghiêm cấm việc giết mổ, vận chuyển, kinh doanh động vật, sản phẩm động vật không bảo đảm điều kiện vệ sinh thú y, vệ sinh an toàn thực phẩm. Tăng cường hướng dẫn các cơ sở chăn nuôi, nhất là các cơ sở chăn nuôi tập trung, hộ chăn nuôi lớn xây dựng cơ sở an toàn dịch bệnh để đảm bảo thuận lợi cho công tác kiểm dịch vận chuyển.

**Hộ chăn nuôi sinh học
tại Sóc Sơn – Hà Nội**

